

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009, uredb Sveta (ES) št. 768/2005, (ES) št. 1967/2006 in (ES) št. 1005/2008 ter Uredbe (EU) 2016/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede nadzora ribištva

(COM(2018) 368 final – 2018/0193 (COD))

(2019/C 110/22)

Poročevalec: **Emilio FATOVIC**

Zaprosilo	Zvropski parlament, 10. 9. 2018 Svet, 5. 7. 2018
Pravna podlaga	člena 43(2) in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Sklep plenarne skupščine	19. 6. 2018 in 18. 9. 2018
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	27. 11. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	12. 12. 2018
Plenarno zasedanje št.	539
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	219/1/2

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) na splošno podpira zakonodajni predlog Komisije o nadzoru ribištva. Vendar nekateri problemi, na katere so deležniki v sektorju že opozorili, še niso obravnavani oziroma zanje še ni jasnih rešitev.

1.2 EESO ponovno opozarja, da je treba na trajnost gledati z ekonomskega, socialnega in okoljskega vidika. V zvezi s tem je treba opozoriti, da predlog Komisije ne temelji na jasni oceni ekonomskih in socialnih posledic, ki bi bila vsekakor potrebna glede na veliko krizo tega sektorja v več evropskih državah, ki je močno vplivala na delovna mesta in gospodarstvo obalnih skupnosti.

1.3 Predlog Komisije ne upošteva dveh resnih in pomembnih vprašanj, tj. izstopa Združenega kraljestva iz EU in podnebnih sprememb. Obe vprašanji bosta – vsako na svoj način – povzročili spremembe v načinu ribolova in ribolovnih področjih, zato zahtevata nadaljnjo analizo in ustrezne ukrepe za preprečevanje neravnovesij v ribištvu.

1.4 Sistem nadzora in sankcij na podlagi kazenskih točk mora biti usklajen in poenoten po vsej EU, da bi zagotovili pravično konkurenco med deležniki ter kakovost in sledljivost ribiških proizvodov, kar je v interesu evropskih državljanov in njihovega zdravja. Hkrati morajo sankcije temeljiti na merilih za obvladovanje tveganj in biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

1.5 Po mnenju EESO je digitalizacija nedvomno pomemben način za zagotovitev boljšega in bolj učinkovitega nadzora. Hkrati pa ugotavlja, da se v primerjavi s prejšnjo zakonodajo obveznosti za ribiče niso bistveno zmanjšale (zlasti v primeru malega ribolova), niti so dovolj poenostavljene, kakor trdi Komisija. Priporočljivo bi bilo dodatno preveriti dejansko izvedljivost nekaterih pravil, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti plovilom, krajšim od 10 metrov.

1.6 EESO nasprotuje temu, da bi za celotni sektor veljala obveznost namestitve sistema CCTV na plovilih, kar je v nasprotju s temeljnimi določbami delovne zakonodaje, pravico do zasebnosti in načelom poslovne tajnosti. Zato predlaga, naj države članice izvajajo ocene tveganja pri nekaterih segmentih flot, za katere so značilne pogoste hujše kršitve,

v primeru ponovljenih kršitev pa naj nadzorni organi od teh plovil zahtevajo namestitev sistema CCTV. Za preverjanje skladnosti z obveznostjo iztovarjanja EESO predlaga, da se poveča prisotnost opazovalcev na krovu in uvede prostovoljni mehanizem nameščanja sistema CCTV s spodbudami za lastnike ladij, ki se odločijo za sodelovanje v tem sistemu. Hkrati priporoča, da se naloži začasna obveznost namestitve sistema CCTV na plovilih z več primeri resnih kršitev.

1.7 Novi ESPR za obdobje 2021–2027 bo imel ključno vlogo pri omogočanju prilagajanja evropskih plovil novi zakonodaji. Bistveno je, da so sredstva zlahka dostopna na nacionalni ravni vsem tistim, ki zanje zaprosijo. EESO nasprotuje zlasti uvedbi retroaktivnih pravil, ki v primeru ene same resne kršitve od gospodarskega subjekta zahtevajo povrnitev vseh že prejetih sredstev in ustrezno poročanje o tem.

1.8 EESO opozarja, da so v tretjih državah najhujši primeri goljufij in kršitev temeljnih določb delovne in okoljske zakonodaje. Vendar pa ribe, ki so bile tako ulovljene, še vedno razmeroma enostavno prihajajo na krožnike evropskih državljanov. Z novim sistemom sledljivosti je treba odgovoriti na te probleme in spremljati celotno dobavno verigo. Treba je še opozoriti, da na nekaterih plovilih EU še vedno prihaja do izkoriščanja delovne sile. Zato se priporoča, naj nadzorni organi temu namenijo posebno pozornost in uvedejo velike kazni, da se to dokončno odpravi.

1.9 EESO opozarja, da je uspešne modele, ki obstajajo za večletni ribolov ene vrste rib, zelo težko prilagoditi mešanemu ribolovu, in da to močno vpliva na okolje in gospodarstvo. Zato priporoča temeljitejši sistem zbiranja podatkov o staležih, da bi razvili *ad hoc* strategije, s katerimi bi bolje zaščitili biotsko raznovrstnost brez večje škode za ribištvo.

1.10 Po mnenju EESO bi bilo treba sistem spodbud za ribiče, predvidenih za vračanje mrež na kopno, razširiti na vse odpadke, zbrane na morju med ribolovom. Ta pobuda bi bila lahko ključna za čiščenje morja, saj morajo trenutno ribiči plačevati za odstranjevanje odpadkov iz morja, ki jih niso ustvarili. Po mnenju EESO bi lahko imeli ribiči ob ustreznem usposabljanju pomembno dodano vrednost in na eni strani skrbeli za čiščenje morja, na drugi pa bi ustvarjali pozitiven mehanizem gospodarskega povezovanja znotraj te dejavnosti.

2. Uvod

2.1 Uspeh skupne ribiške politike (SRP) je odvisen v glavnem od izvajanja učinkovitega sistema za nadzor in izvrševanje. Ti ukrepi so določeni v štirih pravnih aktih: (1) uredbi za nadzor ribištva, (2) uredbi o ustanovitvi Evropske agencije za nadzor ribištva (EFCA), (3) uredbi o vzpostavitvi sistema za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu (uredbi o preprečevanju nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova) in (4) uredbi o trajnostnem upravljanju zunanjih ribiških flot (SMEF).

2.2 V nasprotju z uredbo SMEF, ki je bila nedavno revidirana, je sedanji sistem za nadzor ribištva nastal pred reformo SRP, zato ni povsem usklajen z njo. Poleg tega so ti ukrepi stari več kot deset let in ne odražajo sedanjih in prihodnjih potreb v zvezi s podatki o ribištvu in nadzorom flot in ne ustrezajo novim ribolovnim praksam in tehnikam, pa tudi novim tehnologijam nadzora in sistemom za izmenjavo podatkov ne. Poleg tega ne upoštevajo nekaterih pomembnih pobud, ki jih je sprejela EU, kot so strategije o plastiki, o enotnem digitalnem trgu in o upravljanju oceanov.

2.3 Čeprav so se s sedanjim sistemom nadzora ribištva zadeve izboljšale, so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti, ki so bile potrjene v oceni Komisije v okviru programa REFIT, posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča in resoluciji Evropskega parlamenta. Tudi deležniki so potrdili, da ima sedanji sistem omejitve, zato je treba pregledati celoten sedanji zakonodajni okvir.

3. Povzetek predloga Komisije

3.1 Predlog Komisije se nanaša na spremembo petih uredb, da bi: 1. odpravili vrzeli s SRP in drugimi politikami EU, 2. poenostavili zakonodajni okvir in zmanjšali nepotrebna upravna bremena, 3. izboljšali razpoložljivost, zanesljivost in popolnost podatkov in informacij o ribištvu, zlasti v zvezi z ulovom, in omogočili izmenjavo in delitev informacij ter 4. odpravili ovire, ki onemogočajo razvoj kulture spoštovanja predpisov in enako obravnavo gospodarskih subjektov v različnih državah članicah in med njimi.

3.2 *Spremembe Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009* ⁽¹⁾ o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike

3.2.1 Inšpekcijski pregledi in nadzorovanje: pojasnitev postopka inšpekcijskih pregledov, obveznosti inšpektorjev ter kapitanov in gospodarskih subjektov. Poročila o inšpekcijskih pregledih bodo digitalizirana, kar naj bi olajšalo uporabo in izmenjavo podatkov med zadevnimi organi in državami članicami.

3.2.2 Sankcije: uvaja se seznam skupnih meril za opredelitev hudih kršitev. Določajo se obvezne upravne sankcije in minimalne ravni kazni za hude kršitve, da bi sistem sankcioniranja postal bolj odvrčilen in učinkovit v vseh državah članicah in da bodo zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji. Poleg tega je sistem točk strožji in bolj jasen za plovila z dovoljenjem.

3.2.3 Podatki: uvaja se obvezna uporaba digitalnih sistemov za sledenje plovilom in deklaracije o ulovu za vsa ribiška plovila v EU, tudi za tista, ki so krajša od 12 metrov. Za mali ribolov se določa poenostavljen sistem z uporabo mobilnih telefonov. Tudi rekreacijski ribolov bo podrejen strožjemu nadzoru. Z uporabo digitalnih orodij naj bi zagotovili sledljivost celotne dobavne verige (vključno z uvozom iz tretjih držav) in sistematično spremljali dogajanje na krovu, tudi z uporabo sistema CCTV za preverjanje obveznosti iztovarjanja.

3.2.4 Uskladitev z drugimi politikami: poročanje o izgubljenem ribolovnem orodju se poenostavlja z natančnejšo uporabo (elektronskih) ladijskih dnevnikov. Obvezna oprema za izvlek izgubljenega orodja na krovu se zahteva tudi za plovila, krajša od 12 metrov. Uvajajo se tudi ukrepi za označevanje in nadzor ribolovnega orodja za rekreacijski ribolov.

3.3 *Spremembe Uredbe Sveta (ES) št. 768/2005* ⁽²⁾ o ustanovitvi Evropske agencije za nadzor ribištva

3.3.1 S predlogom se razširja geografsko območje uporabe pooblastil Agencije za inšpekcijski pregled (EFCA), ki ni več omejeno na mednarodne vode. Uvajajo se spremembe za poenostavitev obdelave in izmenjave informacij ter predpisi, ki poenostavljajo financiranje agencije EFCA.

3.3.2 Evropska komisija je julija 2018 te ukrepe združila v predlogu COM(2018) 499, da bi kodificirala Uredbo (ES) 768/2005 o agenciji EFCA z zamenjavo in dopolnitvijo nekaterih določb. Predlog je EESO že podprl v posebnem mnenju ⁽³⁾ na to temo.

3.4 *Sprememba Uredbe Sveta (ES) št. 1005/2008* ⁽⁴⁾ o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje

3.4.1 V spremembah sistema potrdil EU o ulovu je predvidena vzpostavitev zbirke podatkov za upravljanje potrdil o ulovu (CATCH), ki omogoča nadzor na podlagi tveganja, zmanjšuje možnosti nezakonitega uvoza in olajšuje upravno breme držav članic. Operativne funkcije sistema CATCH bodo razvite v različnih fazah. Na Komisijo se prenesejo izvedbena in delegirana pooblastila v zvezi z delovanjem in nadaljnjim razvojem sistema CATCH. Inšpekcijski pregledi in sankcije so usklajeni z novimi predpisi.

4. Splošne ugotovitve

4.1 Zakonodajno pobudo Komisije, ki je v skladu s stališči držav članic, lokalnih in regionalnih oblasti ter deležnikov, EESO na splošno podpira. Njen namen je pojasniti zakonodajni okvir o nadzoru in ga poenostaviti, posodobiti in uskladiti z novimi politikami in zakoni ter s tem zagotoviti pravno varnost in olajšati in poenotiti izvajanje v praksi v vseh državah članicah EU.

⁽¹⁾ UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

⁽²⁾ UL L 128, 21.5.2005, str. 1.

⁽³⁾ Mnenje EESO (NAT/756) – Evropska agencija za nadzor ribištva (kodificirano besedilo) [še ni objavljeno v Uradnem listu].

⁽⁴⁾ UL L 286, 29.10.2008, str. 1.

4.2 Podrobna analiza predloga pa razkrije, da kljub obsežnemu posvetovanju, ki ga je opravila Komisija, nekateri problemi, na katere so opozorili deležniki iz ribiškega sektorja (npr. obveznost iztovarjanja, pretirana birokracija in sorazmernost sistema kazni), v novem zakonodajnem predlogu niso ustrezno obravnavani oziroma ni jasnih rešitev zanje ⁽⁵⁾.

4.3 EESO ponovno opozarja, da je treba na trajnost gledati z ekonomskega, socialnega in okoljskega vidika. Trajnostni ribolov ostaja glavni cilj, vendar je treba ribiškemu sektorju omogočiti, da to doseže. Zato okoljskih ukrepov ni mogoče ločiti od potrebe po izboljšanju drugih ključnih vidikov, kot so delovni pogoji in varnost pri delu, generacijska pomladitev, dobiček podjetij, poklicno usposabljanje zaposlenih in preživetje obalnih skupnosti.

4.4 Opozoriti je treba, da predlagana uredba ne upošteva dveh resnih in pomembnih vprašanj, tj. izstopa Združenega kraljestva iz EU in podnebnih sprememb. Prvo vprašanje v bistvu zahteva popolno revizijo evropskega sistema za stabilnost in zmanjšanje ribolovnih možnosti v vodah, ki se trenutno nahajajo v EU. Podnebne spremembe pa po drugi strani povzročajo spremembe v vedenju in habitatih rib, pri katerih prihaja do vse večjih migracij.

4.5 EESO ugotavlja, da predlog Komisije ne temelji na jasni oceni učinka ekonomskih in socialnih posledic. To še poslabšuje dejstvo, da je ribištvo ponekod v EU v krizi že več kot 20 let in da ukrepi, ki jih je do zdaj sprejela Komisija v zvezi s trajnostjo in akvakulturo, niso spremenili tega trenda ⁽⁶⁾. Zato EESO poziva GD za zaposlovanje, naj nemudoma sproži obsežno razpravo v okviru sektorskega socialnega dialoga ⁽⁷⁾, da bi ugotovili, kateri ukrepi so najprimernejši za oceno in po potrebi odpravo ekonomskih in socialnih posledic predloga ⁽⁸⁾.

4.6 V nedavno sprejetem negativnem poročilu Evropskega računskega sodišča se zahteva usklajeno in poenoteno izvajanje sistema nadzora in sankcij na podlagi t. i. sistema točk za dovoljenja po vsej EU, da bi zagotovili pravično konkurenco med deležniki ter kakovost in sledljivost ribiških proizvodov, kar je v interesu evropskih državljanov in njihovega zdravja.

4.7 Po mnenju EESO je digitalizacija nedvomno pomemben način za zagotovitev boljšega in bolj učinkovitega nadzora. Dobro je, da se za plovila, krajša od 12 metrov, določajo poenostavljena pravila digitalnega nadzora (npr. mobilne aplikacije za geolokacijo, čeprav so na odprtem morju območja, ki niso pokrita in kjer je zato nadzor plovil nemogoč). Hkrati pa ugotavlja, da se v primerjavi s prejšnjo zakonodajo obveznosti za ribiče niso bistveno zmanjšale (zlasti v primeru malega ribolova), niti so dovolj poenostavljene, kakor trdi Komisija.

4.8 Digitalne kontrolne naprave morajo omogočati resnični prihranek denarja in časa. Razširitev vseh obveznosti na mali ribolov bi bila mogoča v primeru, da imajo države članice dveletno prehodno obdobje, ki jim omogoča upoštevanje lokalnih posebnosti, čeprav bi lahko bila obremenjujoča v primeru plovil, krajših od 10 metrov, pogosto brez kabine in z eno samo osebo na krovu. Priporočljivo je, da se v tem primeru dodatno preveri dejanska izvedljivost tega in doseže kompromis med potrebo po nadzoru in dejansko zmožnostjo ribičev za izpolnjevanje vseh teh zahtev.

4.9 EESO ugotavlja, da bodo novi ukrepi za razjasnitev sistema sankcij nedvomno koristili sektorju. Pri tem pa je nujno, da se ukrepi izvajajo enotno v vseh državah članicah in da dejansko temeljijo na merilih obvladovanja tveganj in da so sorazmerni in odvrtačilni. EESO v predlogu opaža nekaj protislovij, kot je določitev zneska denarne kazni glede na tržno vrednost ulovljenih rib (od dva- do petkratne vrednosti), kar se lahko zelo razlikuje – glede na geografsko območje, obdobje in pogostost posamezne vrste – in bi lahko celo spodbujalo h kršitvam zakonodaje.

⁽⁵⁾ MEDAC, LDAC in Europêche so večkrat izrazili zahteve in konkretne predloge za odpravo problemov, s katerimi se srečuje ribištvo, vendar nanje Komisija v tem predlogu ni odgovorila.

⁽⁶⁾ V Italiji, ki ima 8 000 km obale, se je v zadnjih 30 letih število ribiških plovil zmanjšalo za okoli 33 %. Plovila so stara v povprečju 34 let in jih je nujno treba posodobiti ali zamenjati z novimi. V teh 30 letih je bilo izgubljenih 18 000 delovnih mest (ribištvo v Italiji zaposluje 27 000 delavcev). Podatki italijanskega ministrstva za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo za leto 2016.

⁽⁷⁾ Odbor EU za sektorski socialni dialog za morski ribolov (EUSSDC).

⁽⁸⁾ Mnenje EESO (NAT/749) – Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) (glej str. 104 tega Uradnega lista).

4.10 ESPR bo nepogrešljiv instrument za prehod na nov sistem nadzora, ki ga je določila Komisija. EESO nasprotuje načelu, ki je del že sedanjega sistema nadzora in ESPR, po katerem ima resna kršitev za posledico takojšnje povračilo vseh sredstev EU, prejetih v preteklih petih letih. Ta togi retroaktivni ukrep je eden od glavnih vzrokov za zamude pri doseganju ciljev ESPR, saj si številni ribiči ne upajo zaprositi za evropska sredstva iz bojazni, da jih bodo morali vračati v primeru hujše kršitve, za katero je včasih določena zelo majhna globa. Zato bi bilo treba zagotoviti, da bi bile sankcije bolj sorazmerne in odvračilne, ne pa da ribiče demotivirajo.

4.11 EESO odločno nasprotuje obveznosti namestitve sistema CCTV na ribiških plovilih za preverjanje izpolnjevanja obveznosti iztovarjanja. Po njegovem mnenju je ukrep te vrste v nasprotju s temeljnimi določbami delovne zakonodaje, pravico do zasebnosti in načelom poslovne tajnosti, zlasti ker je določen za ves sektor in ker ni upravičen z vidika morebitnih tveganj zaradi ponovljene kršitve zakonodaje. Zato predlaga, naj države članice izvajajo ocene tveganja pri nekaterih segmentih flot, za katere so značilne pogoste hujše kršitve, v primeru ponovljenih kršitev pa naj nadzorni organi na teh plovilih zahtevajo namestitev sistema CCTV. EESO je prepričan, da do doseganja ciljev okoljske trajnosti in oživitve sektorja ne bomo prišli s spremljanjem in nadzorom ribolovnih dejavnosti v slogu „velikega brata“, temveč z učinkovito in poenoteno uporabo jasnih, nedvoumnih in transparentnih pravil in sankcij po vsej EU.

4.12 EESO tako predlaga, naj se izboljša in okrepi prisotnost opazovalcev na krovu. Poleg tega priporoča, naj se vzpostavi prostovoljni mehanizem uvedbe sistema CCTV s spodbudami, kot so povečanje količine ulova vrst, ki ne dosegajo največjega trajnostnega donosa, z izrabo rezerve kvot države članice, če je na voljo, ali prednostni in olajšan nadzor in iztovarjanje. Hkrati priporoča začasno obveznost namestitve opreme CCTV na plovilih z več primeri resnih kršitev.

4.13 EESO meni, da bo imel novi ESPR za obdobje 2021–2027 ključno vlogo pri omogočanju prilagajanja plovil novi evropski zakonodaji. Pri tem bo nujno, da bodo sredstva zlahka dostopna na nacionalni ravni vsem tistim, ki bodo zanje zaprosili.

4.14 EESO je v drugih mnenjih⁽⁹⁾ že opozoril, da je treba ribolovne zmogljivosti določiti na podlagi ustrežnejših meril glede na tonažo in moč motorjev, saj so ti dejavniki odločilni za zagotavljanje varnosti posadke na krovu in za doseg bolj trajnostnih ravni emisij CO₂.

5. Posebne ugotovitve

5.1 Prelov je nedvomno eden od glavnih vzrokov za zmanjšanje števila rib v morju. Vendar pa EESO meni, da bi bilo treba to vprašanje obravnavati skupaj z drugimi, ki ravno tako ogrožajo morske vrste, kot so onesnaženje, podnebne spremembe, pomorski promet in vrtanje pod vodo (onesnaženje s hrupom). Za oblikovanje učinkovitih strategij za zaščito morskih habitatov je potreben bolj odprt pristop.

5.2 Sistem sankcij bi moral biti preprost in nedvoumen, da bi bil učinkovit, kazni pa resnično odvračilne. EESO opozarja, da ima lahko sistem dovoljenj na podlagi točk v nekaterih primerih negativne posledice za posadko in lahko vključuje celo tako strog ukrep, kot je začasni odvzem dovoljenja za ribolov, čeprav se dejansko kaznujejo odločitve in ravnanje kapitana ribiškega plovila. V primeru začasnega odvzema dovoljenja za ribolov⁽¹⁰⁾ je treba zaščititi zaposlene na ribiškem plovilu, ki naj bi bili v skladu s svojo pogodbo o delu plačani na podlagi deleža ulova, zaradi česar bi ostali brez plače, če ne najdejo dela na drugem plovilu ali drugega dela. Gre za sektor v resnih težavah, to stalno odtekanje človeških virov, veščin in znanja pa bi lahko še bolj ogrozilo možnosti okrevanja.

5.3 EESO se strinja s predlogom, da se sistem nadzora razširi na rekreacijski ribolov, ki je bil v zadnjem času večkrat uporabljen kot način za izogibanje predpisom, ki veljajo za „klasični“ ribolov. Pri tem priporoča, da se posebna pozornost nameni rekreacijskemu ribolovu, ki prinaša dohodek, in se ga loči od rekreacijskega ribolova v osebne namene in porabo. Ta ukrep je pomemben za zaščito ribičev, ki spoštujejo zakone, in za boj proti nelojalni konkurenci ter celo proti nezakonitemu ribolovu.

⁽⁹⁾ Mnenje EESO (NAT/749) – Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) (glej opombo na strani 8).

⁽¹⁰⁾ Dovoljenje za ribolov se lahko zaradi večkratne kršitve pravil odvzame začasno za najmanj 4 mesece in največ 1 leto ali celo trajno.

5.4 Strinja se, da je bistveno zagotoviti sledljivost ribiških proizvodov, hkrati pa meni, da bi z odpravo izjeme evidentiranja ulova, ocenjenega pod 50 kg, v ladijski dnevnik lahko povzročili velike probleme, zlasti malim ribičem. Ti bi namreč lahko za izpolnjevanje upravnih zahtev, ki so lahko zamudne v primeru morij z več vrstami, kot je Sredozemsko morje, izgubili preveč časa pred iztovarjanjem, zaradi česar ne bi mogli prodati ulova po najboljši ceni. Zato priporoča, da se ohrani sedanjí prag in pozorno spremlja, da to ne bi imelo nikakršnih neželenih učinkov.

5.5 EESO podpira novi mehanizem sledljivosti, ki ga je predlagala Komisija, zlasti za uvožene proizvode. Najhujši primeri goljufij in nespoštovanja temeljnih standardov na področju dela (konvencije ILO) in okolja se opažajo ravno v tretjih državah, kljub temu pa nezakonit ulov še vedno razmeroma enostavno prihaja na krožnike evropskih državljanov. Pri vsem tem pa je treba opozoriti, da na nekaterih plovilih EU še vedno prihaja do izkoriščanja delovne sile⁽¹⁾, čemur bi nadzorni organi morali nameniti posebno pozornost in to strogo kaznovati, da se to ne bi več dogajalo.

5.6 EESO opozarja, da se sedanjí okrepljeni nadzor sledljivosti ne sme prekiniti v trenutku „prve prodaje“, saj je treba spremljati celotno dobavno verigo „od morja do krožnika“. Priporoča, da se tudi v to vključijo vsi zadevni akterji, od grosistov do predelave pa vse do maloprodaje.

5.7 Izjava z Malte „MedFish4Ever“, sprejeta leta 2017, je tudi podlaga za ukrepe EU. EESO kljub vsemu meni, da bi bilo treba posebne tehnične ukrepe in ukrepe za ohranjanje ribjih staležev prilagoditi različnim načinom ribolova in biološkim značilnostim morja. Ugotovil je namreč, da je uspešne modele za ribolov ene vrste rib zelo težko prilagoditi mešanemu ribolovu in da močno vplivajo na okolje in gospodarstvo⁽²⁾. Zato priporoča temeljitejši sistem zbiranja podatkov o staležih, da bi razvili *ad hoc* strategije, s katerimi bi bolje zaščitili biotsko raznovrstnost brez večje škode za ribištvo⁽³⁾.

5.8 EESO je že v svojih prejšnjih mnenjih⁽⁴⁾ opozoril, da je neprožen sistem kvot skupaj z novo obveznostjo iztovarjanja eden največjih problemov sektorja. Visoke stroške, povezane s prehodom k bolj trajnostnemu ribolovu (npr. s selektivnim ribolovnim orodjem), je treba v celoti kriti s sredstvi ESPR. EESO se zavzema za poenostavljen in pragmatičen sistem nadzora na podlagi analize tveganj z večjimi ukrepi na nacionalni ravni in s podporo deležnikov, da bi podprli prehod velikega števila plovil.

5.9 Komisija predlaga, da bi vse ribiške proizvode stehali registrirani izvajalci dejavnosti ob iztovoru še pred njihovim skladiščenjem, prevozom ali prodajo. EESO meni, da je treba ohraniti sedanjó možnost pregledovanja vzorcev. Poleg tega priporoča, da se v primeru prevoza ulova pred dajanjem na trg ali prvo prodajo v tretji državi ohranijo sedanje omejitve prenosa obvezne dokumentacije pristojnim organom v 48 urah po iztovoru, da se preprečijo zamude in s tem povezana izguba kakovosti.

⁽¹⁾ Glej članek „We thought slavery had gone away“: *African men exploited on Irish boats*, The Guardian.

⁽²⁾ GFCM, *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries* (Stanje ribolova v Sredozemlju in Črnem morju), 2016, str. 26. Kakor navaja GFCM-FAO, je v morjih, kjer sobiva le nekaj vrst rib, ciljni ribolov bolj preprost, zato je lažje določiti omejitve ulova. V morjih z več vrstami pa na istem območju živijo številne vrste rib.

⁽³⁾ Mnenje EESO – Večletni načrt za ribolov malih pelagičnih vrst v Jadranskem morju (UL C 288, 31.8.2017, str. 68). Mnenje EESO (NAT/749) – Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) (glej opombo na strani 8).

⁽⁴⁾ Mnenje EESO – obveznost iztovarjanja (UL C 311, 12.9.2014, str. 68). Točka 1.2: „Predlog Komisije [je] preveč kompleksen ter [...] bo povzročil prekomerno in nesorazmerno dodatno delo za ribiče pri izvajanju obveznosti iztovarjanja. Zato meni, da bi bilo treba postaviti na bolj pragmatično, jasnejšo, enostavnejšo in prožnejšo zakonodajo, ki bo ribičem dejansko zagotovila dovolj časa za prilagoditev v prehodnem obdobju brez strogih sankcij.“

5.10 EESO je pozdravil predlog Komisije v zvezi s plastiko za enkratno uporabo ⁽¹⁵⁾, zlasti spodbujevalne ukrepe v zvezi z vračanjem poškodovanega ali uničenega ribolovnega orodja na kopno, da bi se lahko recikliralo ⁽¹⁶⁾. Ta ukrep skupaj z novim ukrepom za pristanišča ⁽¹⁷⁾ odpira nove možnosti in priložnosti za trajnostni ribolov in krožno gospodarstvo. Po mnenju EESO bi bilo treba sistem spodbud za ribiče, predvidenih za dostavo mrež na kopno, razširiti na vse odpadke, zbrane na morju med ribolovom. Preveriti bi bilo treba tudi, da uvedba večje odgovornosti proizvajalca ribiškim podjetjem ne bi povzročala večjih stroškov za nakup mrež. ESPR bi se lahko izkazal kot najustreznejši finančni instrument za podporo temu.

5.11 Ta pobuda bi bila lahko ključna za čiščenje morja, saj morajo trenutno ribiči plačati za iztovor odpadkov, ki so jih zbrali med ribolovom. Ti predmeti med drugim predstavljajo 90 % tega, kar se ulovi v mreže, poleg tega morajo ribiči odpadke sortirati in če to ni mogoče, jih morajo označiti kot posebne odpadke, kar pomeni posebno obdelavo. V skladu s sedanjimi pravili morajo ribiči plačevati za čiščenje morja od odpadkov, ki jih niso ustvarili. Po mnenju EESO bi lahko imeli ribiči ob ustreznem usposabljanju pomembno dodano vrednost in na eni strani skrbeli za čiščenje morja, na drugi pa bi ustvarjali pozitiven mehanizem gospodarskega povezovanja znotraj te dejavnosti ⁽¹⁸⁾.

V Bruslju, 12. decembra 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Mnenje EESO (NAT/742) – Plastični proizvodi za enkratno uporabo (UL C 62, 15.2.2019, str. 207).

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 340 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2018) 33 final.

⁽¹⁸⁾ Mnenje EESO – Strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu (vključno z ukrepi glede morskih odpadkov) (UL C 283, 10.8.2018, str. 61).

Mnenje EESO (NAT/742) – Plastični proizvodi za enkratno uporabo (glej opombo na strani 15).

Mnenje EESO (NAT/749) – Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) (glej opombo na strani 8).